

Miljørapport fra Norsk Skogsertifisering

For virksomheten i 2017

Oslo, februar 2018

Norsk Skogsertifisering

Omfang og virksomhet.

Norsk Skogsertifisering ble opprinnelig sertifisert av Det Norske Veritas i henhold til ISO 14001 Levende Skog skogstandard 5. mai 2000. Resertifisering er gjennomført i april 2003, mars 2006, juni 2009 og februar 2012, og sist i februar 2015. Selskapet er nå sertifisert i henhold til ISO 14001 : 2015 og Norsk PEFC skogstandard. Denne rapporten beskriver erfaringene etter mer enn 17 års virksomhet som sertifisert selskap, men har hovedfokus på resultater fra 2017.

Miljøpolitikk for Norsk Skogsertifisering

Norsk Skogsertifisering sammen med tilknyttede eiendommer skal arbeide for et sertifisert bærekraftig skogbruk, hvor hensyn til naturmiljø, friluftsliv, HMS og andre sosiale verdier ivaretas på en god måte sammen med skogbrukets potensial for CO₂-binding og økonomisk verdiskaping.

Utgangspunktet for arbeidet er en forpliktelse til å følge norsk lov og gjeldende Norsk PEFC Skogstandard.

Norsk Skogsertifisering og tilknyttede eiendommer skal:

- *Arbeide for økt kompetanse i hele organisasjonen om skogbrukets mulige påvirkning på miljø, klima og friluftsliv, og hvordan dette kan balanseres mot et mål om rasjonell og lønnsom skogsdrift.*
- *Drive et systematisk arbeid for å hindre forurensing og forbedre de samlede klima og miljøeffekter av det skogbruk som utøves, basert på et prinsipp om kontinuerlig forbedring.*
- *Arbeide for alminnelig tillit til vårt miljøstyringssystem gjennom praktisering av stor grad av åpenhet om relevant miljøinformasjon.*
- *Med tydelighet formidle innhold og krav i miljøarbeidet til egne medarbeidere, underleverandører, kunder og allmennhet.*
- *Arbeide for rasjonell integrering av skogstandard og HMS med annet kvalitetssikringsarbeid i alle ledd i produksjonskjeden.*

Selskapets miljøpolitikk ble behandlet av styret i april 2017. Enkelte oppdateringer og justeringer ble vedtatt. Miljøpolitikken er lagt ut på selskapets hjemmeside www.skogsertifisering.no.

Selskapets miljømål sammen med strategi for å nå målene ble sist revidert i 17. mars 2016. Miljømålene vedtas av styret, etter en forutgående prosess hvor vi har vurdert behovene for forbedringer i vår virksomhet, samt status for måloppnåelse av de gamle miljømål. Behov for nye miljømål vurderes fortløpende, basert på erfaringer samt ISO 14001 : 2015. Nye miljømål er under forberedelse for vedtak av styret i løpet av mars 2018.

Alle skogeiere som inngår avtale med Norsk Skogsertifisering slutter seg samtidig til den miljøpolitikk og de miljømål som er vedtatt for selskapet. Skogeiendommene vil i tillegg ha

enkelte mer spesifikke mål for egen virksomhet. Gjeldende miljøpolitikk og miljømål er alltid tilgjengelig på vår hjemmeside www.skogsertifisering.no

Miljømål for Norsk Skogsertifisering

Vedtatt av styret 17. mars 2016.

Norsk Skogsertifisering skal være blant landets fremste fagmiljøer innenfor bærekraftig skogbruk og skogsertifisering. Norsk Skogsertifisering skal bidra til en kostnadseffektiv, uavhengig og troverdig sertifisert kvalitetssikring av et bærekraftig skogbruk på eiendomsnivå i Norge, med utgangspunkt i gjeldende miljøpolitikk for virksomheten.

Hovedmålet er å videreutvikle system og rutiner for praktisering, dokumentasjon og kvalitetssikring av Levende Skog standarden på de enkelte tilknyttede eiendommer, slik at dette blir en naturlig og innarbeidet del av det løpende skogbruk. Det skal være en løpende prosess med stadig forbedring av så vel rutiner og systematikk som miljøtilpasninger.

Spesiell innsats skal bli gjort på de felter hvor den foretatte miljøeffektanalysen og de løpende revisjoner viser forbedringspotensialer.

Med dette som utgangspunkt er det satt opp følgende konkrete delmål for perioden fram til utgangen av år 2017 (målperioden):

- Følge opp ny skogstandard med tilrettelagte kurs. Alle eiendommer som er med avtale med Norsk Skogsertifisering skal ha fått tilbud om kurs innen utgangen av målperioden.
- Digital utgave av miljøhåndbokens digitale versjon, skal være utviklet til en felles alltid oppdatert originalversjon skal være tilgjengelig på nett for avtaletilknyttede eiendommer.
- Ny ISO 14001 (2015) standard skal være implementert i løpet av «målperioden».
- Sørge for at eiendommer knyttet til Norsk Skogsertifisering får økt tilgang til gradert miljøinformasjon for sine arealer.
- Bidra til å redusere skaderisiko for 3. person ved velteplassarbeid og tømmerlunner.

Pr. 1. januar 2017 har 13 eiendommer/skogbruksvirksomheter inngått avtale med Norsk Skogsertifisering. Sertifiseringen er uavhengig av virkesomsetning og tilknyttede eiendommene kan selge tømmer som sertifisert til den tømmerkjøper de måtte ønske. Eiendommene har til sammen ca 3 200 000 daa, hvorav 1 960 000 daa er produktiv skog. Arealene er ekskl. Stangeskovene. Endringene i løpet av siste år har vært enkelte interne endringer i selskaper vi har avtaler med og en eiendom som har trukket seg ut av ordningen. Samlet produktivt areal har som følge av dette gått noe ned.

Pr. 1. januar 2017 inngår følgende eiendommer/virksomheter i Norsk Skogsertifisering sitt sertifikat:

Drammen Kommuneskoger. Eidskog kommuneskoger Fritzøe skoger Hans Olsen Rustand Høibraaten Skog Landåsskogene DA Løvenskiold Fossum	Løvenskiold Vækerø Mathiesen Eidsvold Værk Meraker Bruk AS Maarud Gaard. Selvik Bruk AS Værdalsbruket AS
--	---

Stangeskovene som tidligere inngikk i sertifikatet til Norsk Skogsertifisering, har fra sommeren 2014 eget sertifikat. Stangeskovene har fortsatt avtale med Norsk Skogsertifisering om bruk av systemløsninger, opplæring og internrevisjon.

Oslo kommuneskoger har meldt at de ønsker å tiltre ordningen og vil fra vinteren 2018 inngå i Norsk Skogsertifisering sitt sertifikat.

Revisjoner.

Norsk Skogsertifisering er blitt revidert 21 ganger av Det Norske Veritas, hovedrevisjon i 2000 og 5 oppfølgingsrevisjoner, fram til ny hovedrevisjon i april 2003. Deretter har vi hatt årlige revisjoner, hvorav hovedrevisjon hvert 3. år. Siste hovedrevisjon var i 2015 og neste planlegges for 2018. Veritas har i sine revisjoner besøkt alle eiendommene minst en gang i forbindelse med revisjon i løpet av perioden 2000 – 2017.

Norsk Skogsertifisering har selv gjennomført oppstartsrevisjon på alle eiendommer som er med i ordningen, samt rutinemessige oppfølgingsrevisjoner. Totalt er det pr. 1. januar 2017 gjennomført 167 eiendomsvise rutinerevisjoner på eiendommene i tillegg til oppstartsrevisjonene. I 2017 ble det gjennomført oppfølgingsrevisjoner på **11** eiendommer, tilsvarende **87 %** av tilknyttet areal. Totalt er **28** drifter eller skogkulturtiltak kontrollert i felt.

I tillegg foretas systematisk og dokumentert egenkontroll og internkontroll på de enkelte eiendommer.

Norsk Skogsertifisering gjennomfører også for egen virksomhet en årlig intern systemrevisjon.

Registreringer

Kantsoner

Kantsoner er registrert under alle revisjonsbesøk når vi har besøkt drifter hvor dette har vært aktuelt. Det er fokusert spesielt på kantsoner som følge av vannsystemenes betydning i skogen, der det følger av norsk PEFC-skogstandard at kantsoner skal utvikles eller spares.

Registreringen skjer slik at vi ved alle feltkontroller av drifter hvor det er aktuelt å ha kantsoner, så anslås kantsonens gjennomsnittlige bredde i felt. Tabellen nedenfor viser de årlige gjennomsnitt av disse anslåtte kantsonebredden.

Avvirket areal i kantsoner hvor det har stått ustabil ensjikka og ustabil granskog eller hvor hogsten er gjort av friluftshensyn, er ikke inkludert i anslagene på kantsonebredden.

For siste 10-årsperiode er gjennomsnittlig kantsonebredden registrert til 14,2 m.

Utvikling i registrert kantsonebredden:

2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
15,2 m	18,0 m	11,8 m	17,2 m	15,9 m	14,8 m	13,9 m	10,7 m	13,0 m	11,8 m

Det er usikkerhet forbundet med registrering av kantsonebredden, og det vil være element av tilfeldighet i registrert utvikling fra år til år. Økningen fra 2008 til 2009, og tilsvarende fra 2010 til 2011 kan neppe tilskrives annet enn tilfeldig utslag, og at vi i 2009 og 2011 hadde enkelte målinger med spesielt vide kantsoner. Vi har ikke noe inntrykk av endret syn på kantsonebredden, annet enn at bredden i større grad etter hvert tilpasses forholdene på stedet. Gjennomsnittet for de siste 5 år er 12,8 m. Et slikt gjennomsnitt for flere år, gir et bedre inntrykk av det faktiske gjennomsnittet.

Tetsjikt

Vurdert mot kravet i skogstandarden, oppfattes kantsonebreddene akseptable. Som gjennomsnitt ligger registrerte kantsonebredder på det nivå som angis i standarden. Vi har i 2017 som de siste foregående år hatt få avvik og observasjoner/merknader knyttet til bredden på kantsoner.

Hogstform.

Omfanget av lukkede hogster er vurdert basert på informasjon og anslag innhentet på de eiendommer i sammenheng med utførte revisjoner. Vurderingen bygger på eiendomsvis anslag de siste år, og angir et omfang på lukkede hogster på til å være i størrelsesorden **5 - 8 % av avvirkningsvolum** som gjennomsnitt for de tilknyttede eiendommer, sannsynlig vis i nedre del av dette intervallet. Tynninger er ikke inkludert i disse tallene. Om tynning inkluderes stiger andelen til 15 – 20 %. Det er vesentlig usikkerhet knyttet til dette anslaget. Lukket hogst skal gjennomføres i granskog der det økonomisk og biologisk ligger godt til rette for dette. Utfordringen er at det er relativt få steder hvor dette er tilfellet. Enkelte eiendommer har prioritert lukkede hogster mot høyereliggende områder grunnet dårlige erfaringer i deler av den lavereliggende skogen.

Inntrykket fra revisjonene er fortsatt at omfanget av lukkede hogster, har sunket noe. Dette har sammenheng med dårlige erfaringer, med hensyn til stabilitet og svak sunnhet i bestand hvor det gjennomført lukket hogst. På denne bakgrunn har flere eiendommer tydeligere styrt hogstføringen og valg av lukkede hogster mot felt med lavere risiko for å mislykkes. Rapport fra Skogbrand bekrefter erfaringene i forhold til stabilitet.

Flatestørrelse

Vi registrerer flatestørrelse på alle feltkontrollerte hogster. Dette gir ikke et statistisk holdbart gjennomsnitt, men gir likevel en indikasjon på nivået. Gjennomsnittlig flatestørrelse registrert på feltkontrollene i 2017 var 33 da. For 2016 var tilsvarende tall 28 da.

Kartfesting av 5 %.

I henhold til ny norsk PEFC skogstandard skal 5 % av skogarealet hvor ordinær hogst ikke skal gjennomføres, kartfestes for alle eiendommen som har krav til Landskapsplan. Slik kartfesting er gjennomført på eiendomsnivå for 96 % av skogarealet som har avtale med Norsk Skogsertifisering.

Opplæringstiltak/kompetanseutvikling.

Kompetanseutvikling skjer for Norsk Skogsertifisering på 2 nivåer:

- Utvikling av kompetanse i sentral-leddet som faglig grunnlag for selskapets virksomhet.
- Formidling av kompetanse fra selskapet til eiendommene og ikke minst formidling av kompetanse og erfaring mellom eiendommene.

I tillegg skjer det et ikke uvesentlig og systematisk arbeid på de enkelte eiendommen med utvikling av egen kompetanse.

Fra kalibreringskurs for vegetasjonstype-registrering som inngår i feltarbeid for prosjekt om erfaringer med fjellskoghogst, i samarbeid med NIBIO.

Kompetanseutviklingen sentralt har i 2017 bestått av:

- Deltakelse i arbeid med å utvikle nytt felles kurshefte for kurs i PEFC skogstandard.
- Deltakelse i prosess for etablering av norsk FSC standard for skogforvaltning.
- Deltakelse i ulike FoU-prosjekter aktiv deltakelse i fora for samordning og erfaringsutveksling mellom miljøansvarlige hos de ulike sertifikatholdere i Norge, og ikke minst i aktiv deltakelse i prosessene for revisjon av skogstandarden.

Relevante FoU-prosjekter som vi har deltatt i 2017 har vært:

Tittel	Samarbeidspartner
Bærekraftig bruk av skogressursene i Norge; Teste ut og tilpasse et nylig utviklet svensk beslutningsstøtteverktøy (Heureka) for norske skogforhold)	Institutt for naturforvaltning ved Universitetet for miljø- og biovitenskap, Norsk Institutt for Skog og Landskap, Svensk Landbruksuniversitet (SLU)
Gjødsling av skog: effekter på volum- og biomasseproduksjon, karbonbudsjett og økonomi.	Norsk Institutt for Skog og Landskap
Elgskader. Gjennomgang av eldre elgskadefelt, med skurforsøk, som grunnlag for å indentifisere økonomisk effekt av skader, sett i forhold til hvordan de ble vurdert på skadetidspunkt.	Trteteknisk Løiten allmenning
Bildematching og droner. Oppfølging av prosjektet «Bruk av høydeinformasjon fra matching av digitale flybilder for bestandstaksering av skog».	Muligheter knyttet til bildematching og bruk av droner. Samarbeid med NMBU.
Skogkulturøkonomi, utarbeiding av regnemodeller og kalkulatorer for ulike skogskjøtselstiltak.	Samarbeid med Skogkurs og Skogeierforbundet
Tech4Effect	NIBIO + diverse EU-prosjekt NORSKOG andel 1,5 mill. NOK
Mulighetsstudie for lassbærertransport på bæresvak mark	NIBIO
Fjellskoghogst, analyse av erfaringer med hensyn til foryngelse og tilvekst.	NIBIO

Bygging av temporære bruer for passering av bekker har i løpet av de siste par årene blitt et vanlig tiltak for å redusere omfanget av kjørespor og avrenning til vann.

Formidling av kompetanse fra Norsk Skogsertifisering til eiendommene skjer gjennom en årlig fagsamling, intern- revisjoner, utsending av skriftlig materiale, bruk av hjemmeside og direkte kommunikasjon. I 2017 var den årlige fagsamlingen på Maarud Gaard skoger i Sør-Odal. Feltdelen av denne samlingen var særlig knyttet opp mot planlegging og gjennomføring av hogst mot storfuglleiker. Ca 25 personer deltok på fagsamlingen i 2017, hvorav 2 personer fra Norsk Skogsertifisering og skogbiologene Lasse Asmyhr og Erlend Rolstad.

Eksterne henvendelser/klager

Eksterne henvendelser eller klager er registrert til 11 av eiendommene. De øvrige eiendommer har ikke mottatt noen eksterne henvendelser som kan ha preg av klage. Totalt er det loggført 48 henvendelser, men en stor del av disse har mer preg av forespørsel enn klage. 9 av henvendelsene kan sies å ha preg av klage knyttet til skogsdrift og etterlevelse av PEFC skogstandard. Ingen klager kan sies å påpeke vesentlige mangler i gjennomføring eller praktisering av skogstandard.

For de henvendelser som kan tolkes som klager, er det stort spenn i tema, hvorav de de vanligste er:

- Driftsvei/kjørespor.
- Hogstgodkjenning etter markaforsriften.

- Kommentar til hogstgjennomføring
- Skogsdrift og effekt på tursti/skiløype.
- Kantsone.
- Veibygging.

Flere av klagenes er reelt sett klager på forvaltningsvedtak/godkjenninger gitt av offentlig skogforvaltning. Vi har i 2017 hatt færre klager knyttet til kjørespor enn tidligere. Det er for tidlig å si om dette er tilfeldig eller representerer en mer varig endring.

Forhold til HMS og forurensingsrisiko

Vi har i 2017 igjen hatt et fokus på HMS i internrevisjoner og intern fagsamling.

Vi har i 2017 heller ikke registrert avvik eller observasjoner knyttet til ren forurensingskade eller risiko. Det er likevel risiko knyttet til skogsarbeid, både for egne medarbeidere og for andre personer som besøker arbeidsfelt eller tømmervelter. Særlig i bynær skog kan risiko for andre enn egne medarbeidere være en utfordring. Dette har vi spesielt fokusert på.

Forhold til nye standarder

Vi har i 2017 videreført fokus på implementering av ny PEFC skogstand, og ikke minst formidling og tilpasning av vårt system og rutiner for implementering av ny ISO 14001 standard (ISO 14001:2015).

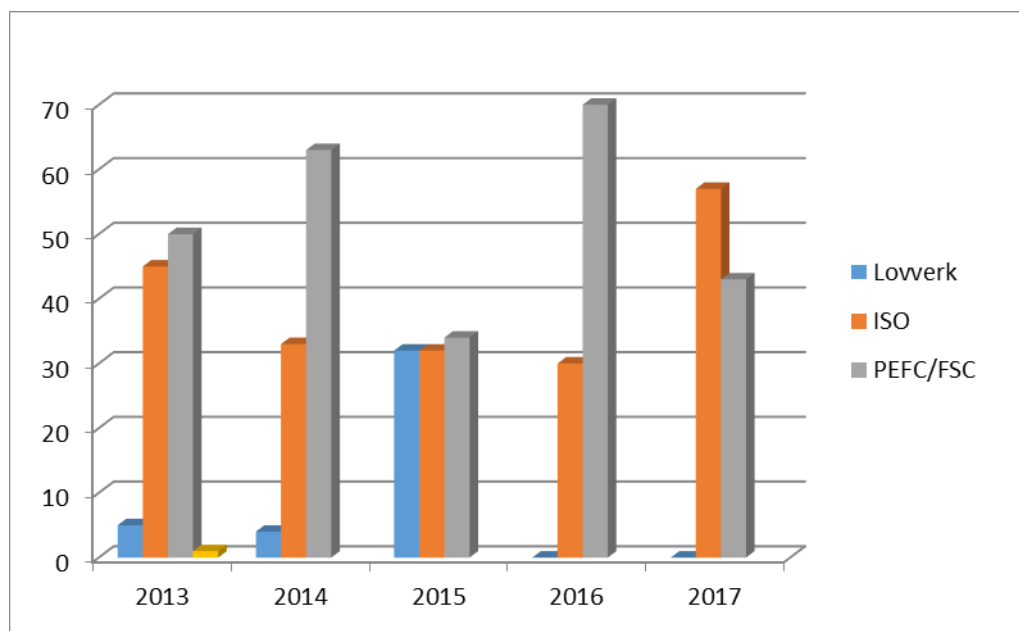
En stor del av våre observasjoner er i 2017 er også knyttet til nye regler i PEFC standarden.

Avvik og observasjoner

Avvik og observasjoner er registrert både for Norsk Skogsertifisering som selskap, gjennom eksterne revisjoner og foretatte internrevisjoner på enkelteiendommer. I tillegg er det registrert interne avvik på de enkelte eiendommer som følge av eiendommenes egen internkontroll. Nedenfor er beskrevet de avvik og observasjoner/merknader som er fremkommet gjennom eksterne og interne revisjoner på eiendomsnivå. Interne avvik registrert av den enkelte eiendom inngår ikke, og kommer følgelig i tillegg.

Med observasjoner eller merknader menes skriftlige kommentarer i revisjonsrapportene.

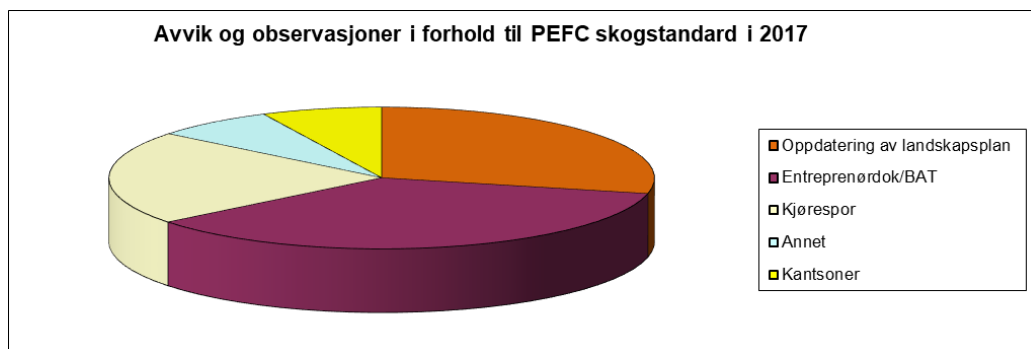
Fordeling av avvik og observasjoner, hovedgrupper fra intern-revisjoner på eiendomsnivå.

Figur 1.

Registrerte avvik og observasjoner som vises her er de som er registrert på de enkelte eiendommer av Norsk Skogsertifisering og Det norske Veritas (DnV) ved henholdsvis gjennomførte internrevisjoner og uavhengige 3. partsrevisjoner (DnV). Antallet registrerte avvik og observasjoner registrert på dette nivået i 2017 var 34. Eiendommenes egne registrerte avvik kommer i tillegg, og utgjør i størrelsesorden et tilsvarende antall.

Nærmere spesifisering av registrerte avvik i forhold til PEFC skogstandard fremgår av figurene nedenfor.

Figur 2.

Figuren viser fordeling av registrerte avvik og forbedringsområder i forhold til Norsk PEFC Skogstandard. Dette er fra revisjoner foretatt av Norsk Skogsertifisering (Intern-revisjoner) og Det norske Veritas (3.parts revisjon).

Det er til sammen 14 avvik og observasjoner knyttet til PEFC skogstandard. Registreringene registrert under «annet» er 1 observasjon. Denne gjelder bruk av gammelt versjon av skjema for driftsdokumentasjon (PO-skjema). De øvrige registreringer gjelder: Kantsoner (1) – Åpning i kantsone av furu ut ifra vurdering av dårlig stabilitet. Oppdatering av landskapsplan (4) – Enda ikke fullført oppdatering av landskapsplan i henhold til ny PEFC standard. Frist her er utgangen av 2017. Entreprenørdokumentasjon inklusive oppfølging av BAT (5) – Dette gjelder manglende skriftlige avtaler eller mangler oppfølging av krav til entreprenør. Dette der delvis en oppfølging av PEFC kravpunkt 2 og ISO 14001:2015 krav til underleverandør. Kjørespor (3) – Omfatter mangler i stedfesting av dokumentert opprettingsbehov og ett tilfelle av kjørespor ved passering av bekk, som kunne vært bedre forebygget.

Det er i 2017 ikke identifisert avvik eller feil knyttet til hogst i eller mot MiS, naturtyper eller reservatareal.

Vurdering.

Resultatene fra denne sammenstillingen av miljøstatus i forhold til de punkter som er evaluert gir et grunnlag for en foreløpig vurdering av hvordan Norsk Skogsertifisering med tilsluttede eiendommer ligger an i forhold til egne definerte miljømål.

Mål	Vurderingsmål/oppgaver	Oppfølging
Følge opp ny skogstandard med tilrettelagte kurs. Alle eiendommer som er med avtale med Norsk Skogsertifisering skal ha fått tilbud om kurs innen utgangen av målperioden.	Videreutvikle kursopplegg. Gjennomføre kurstilbud slik at alle eiendommer knyttet til selskapet kan gjennomføre kurs i løpet av planperioden. 70 % av eiendommene skal være nådd innen 31.12.16. Alle skal være nådd innen 31.12.17.	Med det antallet kurs som er holdt, så er mer enn 85 % av eiendommene dekket opp med kurs. De som ikke har deltatt på kurs i vår regi, har bekreftet at de har benyttet tilsvarende tilbud fra andre aktører. Målet vurderes som oppnådd.

<p>Digital utgave av miljøhåndbokens digitale versjon, skal være utviklet til en felles alltid oppdatert originalversjon skal være tilgjengelig på nett for avtaletilknyttede eiendommer.</p>	<p>Mappe og filstrukturen er vesentlig ryddet opp i miljøhåndbøkene og sertifiseringsdokumentasjonen for øvrig. Mappen for miljøhåndboka kan direkte brukes som digital versjon av håndboka.</p>	<p>Miljøhåndboken er nå gjort tilgjengelig i sin helhet på nett. Denne er nå tilgjengelig for alle eiendommer som har avtale med Norsk Skogsertifisering.</p>
<p>Ny ISO 14001 (2015) standard skal være implementert i løpet av «målperioden».</p>	<p>Etablere tilstrekkelig sentral kompetanse i ISO 14001 (2015). Gjennomgå alle våre rutiner, vurdere og gjennomføre behov for endringer. Lage internt kurs/informasjonsopplegg for implementering.</p>	<p>Vi har hatt person som har deltatt på kurs i ny ISO 14001, samt at vi har anskaffet og studert informasjonsmaterieell om temaet. Egne rutiner er gjennomgått og oppdatert med tanke på å være tilpasset ny ISO standard. Vi ble i 2017 sertifisert i forhold til ISO 14001:2015.</p>
<p>Sørge for at eiendommer knyttet til Norsk Skogsertifisering får økt tilgang til gradert miljøinformasjon for sine arealer.</p>	<p>Følge opp mot Miljødirektoratet, Artsdatabanken og eventuelt andre, med understreking av behovet for å få tilgang til slik informasjon for å kunne ta hensyn. Kommunisere med andre aktører mulige felles tiltak for slik tilgang. Om nødvendig bidra til felles datatekniske løsninger.</p>	<p>Vi har bidratt til å få etablert et prøveopplegg i regi av Artsdatabanken og Miljødirektoratet, som gir mulighet for tilgang til denne type data, basert på innlogging. Utprøvingen fortsetter i 2017. Det har vært arbeidet systematisk med dette, men Miljødirektoratet har ikke fullført prosessen.</p>
<p>Bidra til å redusere skaderisiko for 3. person ved velteplassarbeid og tømmerlunner.</p>	<p>Følge opp temaet på fagsamlinger og internrevisjoner.</p> <p>Alene eller sammen med MEF lage eller fremskaffe informasjonsmaterieell om regelverk.</p> <p>Bidra til å redusere antallet observasjoner og avvik knyttet til HMS.</p>	<p>Temaet følges opp under revisjoner og fagsamlinger, spesielt i 2017.</p> <p>Antallet avvik og observasjoner på dette området var i 2017 =</p>

Samsvar

Oppfølging av vår samsvarsforpliktelse i forhold til ISO 14001:2015 følger av våre rutiner for internkontroll og revisjoner, vurderingen av etterlevelse av miljømål samt eksterne henvendelser.

Utfallet av disse fremgår av oppsummeringen av avvik og observasjoner, oppsummeringen av eksterne henvendelser og vurderingen av måloppnåelse knytte til miljømål. Med de avvik som er registrert samt noe mangler i måloppnåelse vurderes det ikke å være vesentlig svikt i samsvar mellom kravene, forpliktelser og resultater.

Oslo, mars 2018.

Norsk Skogsertifisering